

UITHOEK

Strijensas

Arjan Nobel

Nieuwpoort, Goejanverwellesluis, Waterloo. Sommige plaatsen hebben hun naam en faam enkel en alleen te danken aan een toevallige historische gebeurtenis. Wanneer '1600', '1787' en '1815' niet hadden plaatsgevonden, waren het slechts stipjes op de 'waereldkaart' gebleven. Nu zitten deze plekken vastgeroest in ons collectieve geheugen, al valt te betwijfelen of de gemiddelde Nederlander ze zonder routeplanner kan vinden.

In de lange reeks van jaartallen die leerlingen vroeger opdreunden, kwam 1711 waarschijnlijk niet voor. En dus heeft het bij dit jaartal behorende gehucht niet dezelfde status gekregen als die andere onbeduidende plaatsjes uit ons vaderlandse verleden. Wie heeft er ooit van Strijensas gehoord? Vandaag de dag is het dorpje, gelegen aan de rivier het Hollandsch Diep, iets ten zuiden van Dordrecht, waarschijnlijk alleen bekend bij watersporters.

Het aantal straten is op twee handen te tellen. De Buitendijk, de Havenstraat, het Kerkplein: straatnamen die je in ieder willekeurig polderdorp kan tegenkomen. In Eetcafé NooitGedacht aan de Nieuweweg staat voor 25 november 2016 de jaarvergadering van de IJvereniging gepland. 'Van 19.30 tot 2.00 uur', zo meldt de aankondiging. Logisch, met deze temperaturen valt er veel te bespreken.

Toch vallen niet alle straatnamen in de categorie 'Dorpsstraat Ons Dorp'. Wie was eigenlijk Suze Groeneweg? En wat doet de Friese stadhou-

der Johan Willem Friso in Strijensas? Ineens blijkt de geschiedenis hier letterlijk op straat te liggen. In deze uithoek van Holland stond in 1875 de wieg van Suze Groeneweg. In 1918 zou zij, als eerste vrouwelijke lid, voor de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) toetreden tot de Tweede Kamer. Dat leidde onder andere tot een verbouwing van het Binnenhof. Suze kreeg een eigen kleedkamer, te bereiken via een gang die – hoe toepasselijk – het 'Groenewegje' werd genoemd.

Suze Groeneweg is zeker nog niet vergeten, maar Strijensas is in de geschiedenis toch vooral bekend geworden vanwege die gebeurtenis uit 1711: de tragische dood van Johan Willem Friso. In juli van dat jaar reisde hij per koets vanuit Noord-Frankrijk naar Den Haag om een erfeniskwestie te regelen. Op 14 juli arriveerden de stadhouder en zijn gevolg in het dorpje Moerdijk, waar men het Hollandsch Diep zou oversteken. De koets van de prins werd op een vaarttuig gezet en ondanks een dreigende lucht werd begonnen aan de oversteek. Vlak voor de haven van Strijensas ging het mis. Door een hevige rukwind maakte het schip slagzij. De prins sloeg overboord en verdronk. Acht dagen later zag een beurtschipper zijn lichaam drijven.

Anno 2017 herinnert een uiterst bescheiden monument bij de haven van Strijensas aan deze gebeurtenis. De korte tekst meldt dat de jonge prins van Oranje, de 'stamvader van het huidige koningshuis', hier om het leven kwam. 'Johan Willem Friso werd slechts 23 jaar'.

Illustratie Maarten Streefland